

İLBEYLİOĞLU HİKÂYESİNİN TÜRK KÜLTÜRÜ İÇİNDEKİ YERİ VE SİVAS EŞMETNİ*

Dr. Doğan KAYA

Türkçe Özet:

Halk hikâyeleri, önceki devirlerde bilgi, görgü, zevk, eğlence, eğitim, düşmanlık, nefret, dostluk, yardımlaşma, tecrübe ve davranış gibi faktörler bakımından insanların yaşama sistemi içerisinde pay sahibidir. Halk hikâyeleri, Türk sosyal hayatında, inançtan günlük pratiklere kadar vazgeçilmez bir önemi haizdir. Bu çerçevede nice halk hikâyesi, teknolojik araç ve gereçlerin ortaya çıkışına kadar, yüzyıllar boyu Türk halkının beyninde mevcudiyetini sürdürmüş, millî kültürün var olmasında önemli fonksiyon icra etmiştir.

Kültürümüzde bu kadar önemli yere sahip olan halk hikâyelerinden birisi de İlbeylioğlu hikâyesidir. Bu hikâye Şam, Halep, Gaziantep ve Sivas'ta iskân tutmuş olan İlbeyli Türkmenlerine ait bir hikâyedir. Muhtelif zamanlarda ve muhtelif yörelerde birçok eşmetni (varyantı) tespit edilmiştir. Elimizde Sivas'ta derlenmiş iki İlbeylioğlu hikâyesi bulunmaktadır. Bunlardan birisi 2002 yılında yayımlanmış, diğeri yayımlanmamış ve üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Sunulacak olan bildiride Gaziantep ve Sivas'ta yaşamakta olan İlbeyli Türkmenlerinden söz edilecek, İlbeylioğlu hikâyesinin tanıtımı yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlbeyli Türkmenleri Coğrafyası, Halk Hikâyesi, İlbeylioğlu Hikâyesi.

İngilizce Özet:

Folk tales have important role in living system of people in old days for the purposes of information, good manners, enjoyment, fun, education, enmity, hate, friendship, solidarity, experience and behaviour. Folk tales also have great significance on Turkish social life, from belief to daily practices. In this context, many folk tales have been kept on mind of Turkish people throughout the centuries until technological stuff have appeared, and have a crucial function in existence of national culture.

* Uluslararası Gaziantep Araştırmaları (Sözlü Kültür, Dil Ve Edebiyat) Sempozyumunda (Gaziantep, 10-12. 04.2008) bildiri olarak sunulmuştur.

One of the tales having so important place in our culture is tale of İlbeylioğlu. This tale is belonging to İlbeyli Turkmens who have settled in Şam, Halep, Gaziantep and Sivas. In different time and several places, a lot of variants of this tale are found. In our hand, there are two tales of İlbeylioğlu compiled in Sivas. One of these variants has been published in 2002, but the other has not been published and there has been no working on it.

.....

İlbeyli boyu, bugün yoğun olarak Suriye, Kahramanmaraş, Gaziantep, Kilis ve Sivas'ta yaşayan bir Türkmen boyudur. XII. yüzyılın sonlarında İran'ın Horasan bölgesinden Anadolu'ya geçtikleri tahmin edilmektedir. Bizleri bu düşünceye götüren Faruk Sümer'in ve Osman Turan'ın verdiği bilgiler olmuştur. Sümer; "1172 yılında, Moğolların Horasan'ı kesin olarak idareleri altına almaları üzerine de oraya yığılmış olan Türkmenlerin pek çoğu batıya doğru göç ederek Anadolu'ya ulaştılar... (Sümer, 1999: 146) derken, Osman Turan da; "XII. asır sonlarında, Yakın-Şarka ve Türkiye'ye doğru yeni muhaceretler vuku buldu. Bu devirde hareket eden Oğuz boyları arasında Moğol istilasından önce Yıva, Afşar, Begdili, Kınık ve Döğerlerin Anadolu'ya göçtüklerini kaynaklarda görüyor; vakfiyelerde adlarına göre diğer Oğuz kabilelerini tespit ediyoruz." (Turan, 1980: 262) şeklinde bir ifade kullanmaktadır. Anadolu'da Barak ve Türkmenler ile birlikte yaşayan İlbeylilerin hepsine birden Beydili denildiği (Özdeş, 1939: 8) göz önünde tutulursa, İlbeylilerin Beydili Türkmenleriyle birlikte Anadolu'ya gelmiş olabileceğini düşünebiliriz.

İlbeylileri hangi Oğuz boyuna ait oluşları hakkında elimizde kesin bir bilgi yoktur. Bayat, Alkirevil (Alka-evli) ve Afşar boyuna bağlı olabilecekleri konusunda bazı görüşler mevcuttur. (Aydm, 1984: 71; Beyoğlu, 2000: 51 ve 53; Işık, 1963: 96; Makal, 1975: 107).

İlbeyliler hakkında oldukça geniş ve doyurucu bir çalışma yapan Kadir Pürlü İlbeylilerin farklı bölgelerde yerleşmeleri hususunda bize şu bilgileri vermektedir: "İki bey arasında çıkan anlaşmazlık üzerine aşiret ikiye bölünmüş. Beylerden biri kendi taraftarlarıyla Halep'te kalırken, diğer bey kendisini sevenlerle birlikte Sivas'a gelip yerleşmiştir. Diğer bir söylentiye göre de Sivas'taki gayr-ı Müslim nüfusun anormal bir şekilde artış göstermesi üzerine o zamanın padişahı dengeyi sağlamak için İlbeyli aşiretinin yarısını zorla Sivas'a sürgün etmiş ve bir fermanla onları şimdiki köylerine yerleştirmiştir... Gaziantep ve Suriye'de yaşayan İlbeyliler ise, önce 1693 yılında şimdi Suriye sınırı içinde bulunan Rakka'ya iskân edilmek istemiş, ancak bunların iskâna uygun bulunmaması nedeniyle daha sonra gönderilen 19 Haziran 1693 tarihli fermanla Menbiç (Münbiç) Bab, Gaziantep arasında kalan bölgeye yerleştirildiler. Bu iskânda yerlerini beğenmeyen bazı İlbeyli cemaatleri ise iskân mahallerinden kaçarak Maraş Adana, Yenihan, Trablusşam, Lazkiye gibi merkezlere yerleşmişlerdir. Şimdi bu yerleşim birimlerinde yaşayan İlbeyliler, belirtilen tarihteki iskânda etrafa dağılan Maraş

İlbeylilerinin torunlarıdır.” (Pürlü, 2002: 12)

Halep, Gaziantep ve Maraş'ta yaşayan İlbeyliler geçmişte *Maraş İlbeylisi* olarak anılmıştır. Çünkü Ayıntap eskiden Maraş vilâyeti sınırları içinde yer alan ve Maraş'a bağlı olan bir yerleşim merkeziydi. (1973 Maraş İl Yıllığı)

1921 yılında Suriye ile Türkiye arasında sağlanan sınır anlaşması sonrasında İlbeyi boyuna ait bazı yerleşim merkezleri **Suriye** tarafında kalmıştır. Buradaki Elbeyi ve Bab ilçelerine bağlı köylerin başlıcası şunlardır: *Alıcı, Arabazı, Ayaşa, Bablimon, Çörten, Eşekçi, Haliloğlu, Kadılar, Kaklım, Kelsenli, Kocalı, Memili, Sandı, Sekizler, Sinsile, Sipahiler, Taşkapı, Til'aşa, Zilif. Ziyaret.*

Gaziantep ilindeki İlbeyli köyleri Oğuzeli ve İlbeyli ilçelerine bağlıdır. Oğuzeli ilçesinde; *Kemuntepe (Çiftlik), Küçükkaracaören, Üçkubbe;* İlbeyli ilçesine bağlı; *Aşağıbeylerbeyi, Çangallı, Çıldıroba, Sağlıcak* (Eski adı; Küçük şeker), **Kilis** merkezine bağlı *Acar, Bazcayazı* (Eski adı; Zabaran) gibi köyler de İlbeyi boyundadır.

Sivas'taki İlbeyliler ise belli bir alandan yer tutmuştur ve burası İlbeyi yöresi olarak bilinir. Köyler, Sivas'ın güney batısında iskân edilmiştir ve 42 pare köyden oluşmaktadır. Bu köyler Şarkışla ve Sivas toprakları arasında yer alır. Söz konusu köylerin başlıcası şunlardır: *Akcaınış, Akkuzulu, Apaköy, Aylı, Bedirli, Bostancık, Çallı, Çaypınar, Çongar, Damılı, Damlacık, Durdulu, Eskiapardı, Eskiköy, Gazibey, Gözmen, Güney, Hanlı, Haydarlı, Hayırbey, Herekli, Kabasakal, Kâhyalı, Karalar, Kartalca, Kavlak, Kayadibi, Keçili, Kızılova (Kızılca köy), Kızılöz, Koyuncu, Menşürlü, Sarıdemir (Kürt köyü), Sıvacun, Sorguncuk, Söğütçük, Tatlıcak, Yanalak, Yaramış, Yeni Apardı, Yeni Kızılcağışla (Menşürlü Kızılcağışla).*

İlbeyli Türkmenleri zengin halk kültürüne sahiptir. Bu zenginliği oluşturan folklorik ve etnografik ürünlerin bir kısmı yapılan çalışmalarla kaybolmaktan kurtarılmıştır. Ancak tespit edilmesi gereken başta masal, halk hikâyesi, destan, manzum parçalar olmak üzere pek çok dil ürünü araştırmacıları ve derlemecileri beklemektedir.*

.....

* **Kaynakça:**

AYDIN, Mehmet (1984) *Bayat Boyu ve Oğuzların Tarihi*, Ankara.

BEYOĞLU, Ağacan (2000) *Türkmen Boylarının Tarih ve Etnografyası*, İstanbul.

İŞİK, Mahmut (1963) *Afşarlar*, Ankara.

[MAKAL], Tahir Kutsi (1975) *Dadaloğlu*, İstanbul.

ÖZDEŞ, Ömer (1939) *Folklor Derlemeleri, İlbeyli Türkmenleri Arasında*, Gaziantep.

PÜRLÜ, Kadir (2002) *Sivas'ta İlbeyli Türkmenleri*, C. I, Sivas.

SÜMER, Faruk (1999) *Oğuzlar, (Türkmenler), Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları*, İstanbul.

TURAN, Osman (1980) *Selçuklular Tarihi ve Türk İslâm Medeniyeti*, İstanbul.

Biz bu çalışmamızda yukarıda kısaca tanıtmaya çalıştığımız İlbeyi Türkmenlerine ait olan ve halk edebiyatı anlatım türleri içinde ayrı bir önemi haiz olan İlbeylioğlu / Elbeylioğlu hikâyesini tanıtmaya çalışacağız. Halk hikâyeleri, önceki devirlerde bilgi, görgü, zevk, eğlence, eğitim, düşmanlık, nefret, dostluk, yardımlaşma, tecrübe ve davranış gibi faktörler bakımından insanların yaşama sistemi içerisinde pay sahibidir. Halk hikâyeleri, Türk sosyal hayatında, inançtan günlük pratiklere kadar vazgeçilmez bir önemi haizdir. Bu çerçevede nice halk hikâyesi, teknolojik araç ve gereçlerin ortaya çıkışına kadar, yüzyıllar boyu Türk halkının beyninde mevcudiyetini sürdürmüş, millî kültürün var olmasında önemli fonksiyon icra etmiştir.

Kültürümüzde bu kadar önemli yere sahip olan halk hikâyelerinden birisi de İlbeylioğlu hikâyesidir. Bu hikâye Şam, Halep, Gaziantep ve Sivas'ta iskân tutmuş olan İlbeyi Türkmenlerine ait bir hikâyedir. Muhtelif zamanlarda ve muhtelif yörelerde birçok eşmetni (varyantı) tespit edilmiştir.

Adı geçen hikâye üzerine bugüne kadar çeşitli çalışmalar yapılmıştır.* İlk iki çalışma, Ali Rıza Yalgın'a ait olup birincisi 1923'te Yarpuzlu Ali Ağa'dan

* AKKAYA, Fuat (1972) *Sivas- Gemerek Türkmen Ağzı* (Derleme-İnceleme- Sözlük), Erzurum.(Basılmamış Lisans Tezi).(Tezin İçinde İlbeylioğlu hikâyesinin metni bulunmaktadır.)

ALPTEKİN, Ali Berat (1997) *Halk Hikâyelerinin Motif Yapısı*, Ankara. s. 261-262. (Hikâyenin özeti verilmiştir.)

ARSUNAL, Ferruh (1959) "İlbeylioğlu Hikâyesi" *Gaziantep Folkloru*, M.E.B. Yay., İstanbul. s. 223-243.

BAYRAK, Mehmet (1985) "Türkülerin Öyküsü – Elbeylioğlu", *Eşkıyalık ve Eşkya Türküleri*, Yorum Yay. Ankara. s. 374.

BORATAV, Pertev Naili (1988) *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, Adam Yay. İstanbul. s. 33, 152, 173, 213. (Hakkında bilgi verilmiştir.)

CAFEROĞLU, Ahmet (1995) *Güneydoğu İllerimiz Ağızlarından Toplamalar* (Malatya, Elazığ, Gaziantep ve Maraş Vilâyetleri Ağızları), T.D.K. Yay. Ankara. s. 133-150.

GÜVEN, Salim (1971) *Düziçi Yöresinde Halk Hikâyeleri Derleme ve İnceleme*, Adana. (Basılmamış Lisans Tezi). (Tezin İçinde İlbeylioğlu hikâyesinin metni bulunmaktadır.)

KÂMİL, Erkan (1980) "Halk Edebiyatımızda İlbeylioğlu (İlbeylioğlu-Elbaloğlu)", *Erciyes*, S. 28, Ekim.

KULA, Cemal (1969) *Kayseri Avşarları'nın Ağzı*, A. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Bitirme Tezi, Erzurum. Tez içinde Elbeylioğlu metni var.)

PÜRLÜ, Kadir (2002) *Sivas'ta İlbeyli Türkmenleri*, C. I, Sivas. s. 317-325.

[YALGIN], Ali Rıza (1928) (1929) "Ahmet Bey Bozlağı", *Maarif Mecmuası*, Adana. S. 6-9, Mayıs- Ağustos S. 1-2, Mayıs Haziran

YALGIN, Ali Rıza (1937) *İlbeylioğlu*, Adana. (II. Baskı: İstanbul 1940.)

YALMAN, Ali Rıza (1939) "Gaziantep Halk Şairleri- Elbeylioğlu", *Halk Bilgisi Haberleri*, C. 8, S. 89-90, Mart -Nisan s. 100-101.

YARDIMCI, Mehmet (1999) "İlbeylioğlu Hikâyesinin Oğuzeli Rivayeti", *Türk Halkbilimi ve Edebiyat Araştırmaları*, Ankara. s. 187-202.

YURDATAP, Selami M[ünir] (1974) *İlbeylioğlu Hayat Hikâyesi*, Sağlam Kitabevi, İstanbul. 96 s.

derlenip Tarsus Gazetesinde yayımlanmıştır. Diğeri ise, Hasan Çavuş'tan derlenip kitap olarak 1937'de Adana'da, daha sonra da 1940'ta İstanbul'da basılmıştır. Kitap bütünlüğünde bir ayrı bir çalışma da Selami Münir Yurdatap'a aittir. İlbeylioğlu ile ilgili çalışmalar içinde Mehmet Yardımcı'nın çalışması üzerinde durulması gereken önemli bir çalışmadır. Yardımcı Oğuzeli'nin Büyükkaracaören köyünden Abdi Hanifi Uğurlu'dan derlenen çalışmasında hem hikâye metnini vermiş hem de metin farklılıklarından söz etmiştir.

Bizim burada tanıtacağımız hikâye Sivas'tan derlenmiş bir metindir. Sivas'ın Şarkışla ilçesinin Yaprıcak köyünden 26.04.1980 günü Kadir Pürlü tarafından derlenen bu metin 2002'de yayımlanmış,* ancak bu anlatma üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Hikâyenin özeti şöyledir:

Elbeyli aşiretinin beyi Ahmet Bey, teb'asını alıp Sivas'a gelir. Sivas'ta Tonus Ağaları önceleri direnirse de onunla başa çıkamaz ve sonunda onların şimdiki alana yerleşmelerine rıza gösterirler.

Oldukça varlıklı olan Ahmat Ağa'nın tersine amcası oğlu Ömer de çok yoksuldur. Atından, devesinden, sığırından ve toprağından vererek Ömer'e sahip çıkar. Ahmet Bey bekârdır ve kendisi gibi bekâr olan çok güzel olan bir de kız kardeşi vardır. Ömer, gözü dünya malında olan iyilikbilmez biridir; Ahmet Bey'i ortadan kaldırmayı düşünür.

Bir bahane bulup İstanbul'a gider ve devrin padişahına Ahmet Bey'in fakir-fukara demeyip insanlara zulmettiğini, eşkıyalık yaptığını söyler. Bunlara inanan Padişah, Kara Vezir'i gönderip kahve içme bahanesiyle onu saraya davet eder.

Ömer İstanbul'a gittiği sıra Ahemt Bey Güldeşli Bey'in kızı Zülüfû Burmalı ile evlenir. Bu arada Kara Vezir Ahmet Bey'e misafir olur. Ahmet Bey de düğünü henüz bitirmişti. Kara Vezir, üç gün misafir olur herhangi bir söz söylemez. Dördüncü günü Padişah'ın davetini ona iletir. Ahmet Bey kabul eder. Birlikte İstanbul'a gelirler. Padişah derhal asılmasını emreder. Ahmet Bey halini anlattığı bir deyiş söyler. Bunun üzerine Padişah, ölüm emrini geri alıp, onu zindana attırır.

Ahmet Bey, suçu olmadığı halde on altı yıl zindanda yatar. Kendisini arayıp soran olmadığı gibi eşi, kız kardeşi yoksul düşer, varlığından eser kalmaz.

On altı yıl sonra Padişah'ın aklına zindanda yatan Ahmet Bey gelir. Vezirine emreder ve zindandan çıkarır. Ahmet Bey'e ihsanlarda bulunur, bir deve yükü mal verir ve yaptığı haksızlıktan dolayı helâllik ister.

Ahmet Bey Sivas'a Adana üzerinde gitmeyi düşünür. Adana'ya geldiğinde, götürdüğü mallardan dolayı Vali bundan şüphelenir. Ahmet Bey gerçeği anlatsa da Vali

* Pürlü, Kadir (2002) *Sivas'ta İlbeyli Türkmenleri*. C. 1, Sivas. s. 317-325. (Anlatan: Ümmet Aaşar)

dinlemez onu zindana atar. İstanbul'dan doğru haber gelmesi bir yıl sürer ve bu müddet zarfında Ahmet Bey zindanda kalır. Vali onun suçsuzluğunu anlayınca zindandan çıkarır ve mallarını iade eder.

Ahmet Bey uzun bir yolculuktan sonra Sivas'a İlbeylilerin iskân tuttuğu yere gelir. Eşi ve kız kardeşinin derme çatma evine misafir olur. Kendini tanıtmaz. Evde bir de delikanlı görür. Bu kendi oğludur. Duygulanır. Duvardaki sazı alıp duygularını ifade etmek ister. Ancak Ömer seneler önce bu sazı çalmayı yasaklamıştır. Kim çalar ise boynunu vurduracağını söyler. Ahmet Bey sazı temizler, ayarını yapar, çalmaya başlar. Sazın sesini duyan Ömer içeri girer. Saz çalanın Ahmet Bey olduğunu öğrenince bayılır. Ayıldığı zaman Ahmet Bey büyüklüğünü gösterir onu affeder.

Ahmet Bey tekrar obasının başına geçer. Ancak yıllarca zindanda kaldığından dolayı vücudunda yaralar çıkar, bütün vücudu yara olur. Kokudan yanına yanaşamaz. Eşi bir deyiş söyleyince vücudundaki yaralardan eser kalmaz. Ahmet Bey, obasının başında yıllarca beyliğini sürdürür.

Özetini verdiğimiz İlbeylioğlu hikâyesinin Sivas eşmetni ile diğer eşmetinler arasında muhteva, şahıslar ve motifler yönünden farklı ve benzer yönler bulunmaktadır.

Ana hatlarıyla **farklılıkları** şöyle sıralayabiliriz:

Buradaki Ahmet Bey'in amcası oğlu Ömer'in adı bazı anlatmalarda *Ali Godulu* (Caferoğlu ve Alptekin rivayeti) ve *Ali Bey* (Yardımcı-Oğuzeli Rivayeti) şeklindedir. Sivas eşmetninde Ahmet Bey, varlıklı bir aşiret beyidir, diğerlerinde ise kırk yiğidi ile eşkıyalık yapmaktadır.

Ahmet Bey, amcasının oğlunu ve onun kırk adamını öldürür. Sivas eşmetninde hayatını bağışlar ve ona helallik verir.

Ahmet Bey'in Güldeşli Bey'in kızı *Zülüfü Burmalı*, diğer anlatmalarda *Gündeşlikızı*'dır. İstanbul'da on altı yıl hapis yatan İlbeylioğlu, diğer eşmetinlerde Oğuzeli rivayetinde on yıl yatar, Alptekin anlatmasında ise İlbeylioğlundan iyilik gören sarayın askerleri onu kırk adamı ile birlikte hapse atıp ve İlbeylioğlu yerine başkasının kafasını kesip padişaha götürürler. İlbeylioğlu on yıl zindanda kalır.

Eşmetinlerde farklı isimlerle geçen Maraş Valisi Mürsel Paşa (Caferoğlu- *Kör Paşa*, Kula ve Yardımcı'da *Mürsel Paşa*, Yurdatap ve Kâmil'de *Ömer Paşa*) Sivas rivayetinde yer almamaktadır.

İlbeylioğlu Sivas eşmetninde bir yıl, Oğuzeli rivayetinde ise dört yıl Adana'da zindanda yatar.

Sivas rivayetinde karşımıza çıkan Ahmet Bey'in bütün vücudunda yaralar çıkması ve eşi Zülüfü Burmalı'nın deyiş söyledikten sonrası yaralardan kurtulması hadisesi diğer eşmetinlerde yoktur.

Eşmetinler arasında **benzer hususlar** ise şunlardır:

Ahmet Bey'in amcasının oğlu Ömer / Ali Godulu / Ali Bey mala ve makama hırsı yüzünden Ahmet Bey ile arasının açılır.

Düğünün yapıldığı sıra İstanbul'dan gelen paşanın İlbeylioğlu'nu kendisini padişahın görmesini söyleyip kandırarak İstanbul'a götürür.

İstanbul dönüşü İlbeylioğlu'nun Adana'ya uğraması ve orada da hapse atılır.

İlbeylioğlu yıllar sonra memleketine döndüğünde delikanlı bir oğlu olduğunu öğrenir.

Bütün kaynaklarda yiğit ve şair yaratılışlı biridir. Aynı şekilde eşi de şairdir yaradılışlıdır. Kahramanlar yer yer duygu ve düşüncelerini şiirlerle ifade ederler.

.....

Elimizde İlbeylioğlu hikâyesi üzerinde 10'dan fazla yapılmış çalışma bulunmakla beraber bugüne kadar kitap veya tez boyutunda bir çalışma yapılmış değildir. Tespit ettiğimiz ve adını zikrettiğimiz kaynaklarla göremediğimiz kaynakların tamamının gözden geçirilerek bir çalışmanın ortaya konulmasını zaruri görmekteyiz. Yapılacak bu çalışma ile hem İlbeylilere ait bir kültürel unsurun halledilmesi yoluna gidileceğini hem de Türk halk hikâyeleri vadisinde önemli bir eser ortaya konulmuş olacağını düşünüyor; bu cümleden hareketle, Sivas-Şarkışla rivayetini buraya kaydediyoruz.

METİN

İlbeylioğlu Ahmet Hikâyesi Şarkışla Rivayeti:

İLBEOĞLU AHMET HİKÂYESİ

Eskiden Elbeyoğlu Ahmet Bey namında bir adam elliğini alıp geliyor ve bu beldeye oturuyor. Elbeyli denilen beldeye. Tonus Ağaları buna müdahale ediyorlar. "Bura bizim." diyorlar. "Vermeyiz." diyorlar. Elbeyoğlu elliğiyle beraber Tonus Ağalarına karşı koyuyor. Son encamında Tonus Ağaları bununla başa çıkamayıp ve bu bölgeyi bölmeye karar veriyorlar. Ahmet Bey Tonus Ağalarının elinden Elbeyli köylerinin bulunduğu mevkiyi tamamen Tonus Ağalarının elinden alıyor. Ve bu köyleri buralara yerleştiriyor. Kendisi aynı zamanda bu köylerin başında bey olarak kalıyor.

Zamanın birinde, oluyor ya, elinden bir kaza çıkıyor da kazayla bir adam öldürüyor. Tabi bunu Ahmet Bey'in haddine binaen herkes bilip İstanbul'un padişahlık olduğu zamanlarda şikâyet etmiyorlar. "Bu bir kaza." diyorlar. Fakat Ahmet Bey'in çok serveti var, sayısız. Bunun bir de fakir amcasının oğlu Ömer var. Ahmet Bey günlerin gününde arz eder, av-şikârına çıkar. Gezer dolaşır amcasının oğlu Ömer'in çit sürdüğü beldeye uğrar ki ne görsün: Öküzler çitin altına yatmış, Ömer de yüz üstü düşmüş devamlı ağıt ağlıyor. Ahmet Bey bunu görür, içi sızılar. Akşam evine geldiği zaman elliğin ileri gelen

beylerini toplar ve amcasının oğlu Ömer'i çağırır. Elliğin ileri gelen adamlarına der ki:

-Komşular! Ömer benim neyim?"

-Neyin Ahmet Bey? Amcayın oğlu.

-Peki bende bu kadar variyet, servet var iken Ömer'in bu fakirliği çekmesi doğru mu?

-Doğru değil.

-O zamanlar ben sizi vekil ettim. Benden Ömer'e ne verirsiniz verin. Ömer bu darlıktan kurtaracak.

O zamanlar Elliğin ileri gelenleri Ahmet Bey'in arazisinden, ev eşyasından, malından, atından, devesinden, sığırından çok bir servet ayırarak amcasının oğlu Ömer'e verirler. Ömer bunları alır çok zengin olur. Ahmet Bey de bundan iftihar ve şeref duyar. Fakat Ahmet Bey'in bir de dil ile tabir edilmeyecek kader güzel bacısı var. Kendisi de bekâr. Bu serveti Ahmet Bey'den alan amcasının oğlu Ömer şöyle düşünür. İlerde bahsetmiştik ya Ahmet Bey'in elinden bir kaza çıkmıştı da bir adam öldürmüştü ya. Ömer der ki: Ben gizli olarak gider İstanbul Padişahına Ahmet Bey'i şikâyet eder, helak ettiririm. Bu ölür gider bunu evdeki bekâr bacısını da ben alırım. Diğer kalan servetine de ben sahip olurum. Bu fikri kurar. Ömer bir gün hanımına der ki:

-Sen biraz bana ekmek koy, torbaya. Ben İstanbul'a gideceğim. O zaman bugünkü gibi vesait de yok, İstanbul'a gider. Padişah divanına varır ve Padişah'a haber verirler:

-Sivas'tan bir aşiret sizi görmek istiyor.

Padişah emir verir:

-Alın aşireti içeri, der. Üç gün misafir edin. Dördüncü gün alın gelin.

Dördüncü gün Ömer'i alırlar Padişah divanına götürürler. Padişah edep, erkân, hürmet neyse... Ömer bunları gösterdikten sonra padişah yer gösterir:

-Buyurun oturun, der. Hal hatırdan sonra sorar:

-Sivas'tan buraya kader gelmenizin sebebi nedir?

Ömer Padişah'a şöyle cevap verir:

-Padişahım! Bizim orada Elbeyoğlu Ahmet Bey namında bir adam var. Bu adam şöyle işliyor, böyle vurucu; kimseyi konuşturmaz. Niçe fakiri-fukarayı öldürdü, ağzının kanıyla, köpüğüyle yatıyor. Bu adamın elinden el aman dad-ı feryat. Bu adamı ne yapacaksan yap.

Padişah düşünür:

-Peki! Siz gidin. Biz bir şeyler düşünürüz, der.

Ömer çeker gelir. Hiç kimseye duyurmadan, görünmeden bu işi yapar padişahla. Ömer döndükten sonra padişah vezirini çağırır:

-Kara Vezir!

-Buyur Padişahım.

-Şu misilli bir adam böyle böyle yapıyormuş. Bir name yaz bu adam İstanbul'a kadar gelsin.

Vezir, Padişah'a şöyle cevap verir:

-Padişahım! Siz Elbeyoğlu Ahmet Bey'i duydunuz mu, gördünüz mü, yeni mi duyuyorsunuz?

-Neden.

-Senin orduların Ahmet Bey'i Sivas'tan buraya, getiremez.

-Peki, ne yapmak gerekir?

-Ahmet Bey böylelikle gelmez. Ancak onu bir plan ile getirebilirsek getiririz. Yoksa Ahmet Bey'i Sivas'tan İstanbul'a getirmeye kuvvet yoktur.

Padişah kendi ağzından olgunca bir name yazar, Kara Vezir'e verir. Aynı zamanda namenin alt tarafında Ahmet Bey'in kahraman ve silahşor olduğundan bahsederek, bir acı kahvemizi buyurun için, diye İstanbul'a davet eder.

Kara Vezir yanına birkaç muhafız alarak İstanbul'dan yiyip içerek, konup geçerek gelir, Elbeyoğlu Ahmet Bey'in konağına misafir olur. Bir gün kalır söyleyemez, iki gün kalır söyleyemez, üç gün kalır söyleyemez.

Bunu da neden söyleyemez: üç gün Ahmet Bey'de misafir kalır. Ahmet Bey'in hanedanlığına, misafirperverliğine, hizmetine, hürmetine bakar. Padişah'a söylenen, haberlerin hiçbirini Ahmet Bey'e yakıştıramaz fakat dördüncü gün sabah sofrasında yemek yerken Kara Vezir mevzuu açar. Fakat Ahmet Bey bahsettiğimiz gibi bekar idi. Ömer'in gidip kendisini Padişah'a şikâyet etmesi, Padişah'ın Kara Vezir'i göndermesi, bu arada aynı aşiretten olan Gündeşli Bey'in kızı Zülfüburmalı ile üç günlük evli idi. Sabah sofrasında yemeği yerken Kara Vezir mevzuu Ahmet Bey'e açıklar. Ahmet Bey Kara Vezir'e şöyle cevap verir:

-Peki! Padişah bizi İstanbul'a istemiş ama Padişah beni İstanbul'a götürmek için sizinle beraber ne kuvvet gönderdi? Top, tüfek neyi var? Kaç orduyla geldiniz buraya? diye sorar.

-Ahmet Bey'e Kara Vezir şöyle cevap verir:

-Hayır Ahmet Bey. Biliyorum senin bir-iki orduyla İstanbul'a gelmeyeceğini. Biz bunun biliyoruz. Yalnız böyle ters düşünmeyin. Padişah hazretleri sizin kahramanlığınız işitmiş. Padişah böyle kimseleri sever. Sadece sizi İstanbul'a bir acı kahve içmek için davet ediyor. Sohbetinde bulunacaksınız. Başka bir şey yoktur. diyor.

Kara Vezir'den bu cevabı alan Ahmet Bey buna "Peki." Der, fakat rüzgârın ne taraftan estiğini ve yelin nereden geldiğini Ahmet Bey pekâlâ bilir. Kara Vezir'e "Evet" cevabını verir ve aynı zamanda yemek kaplarını topladı. Konağın balkonunda yemek kaplarını aşağıda duran üç günlük hanımı Gündeşli Bey'inin kızı Zülfüburmalı'ya işaret etti.

-Hanım şu kapları alın.

Hanım kapları aldı.

-Kapları götür eve. Sazı da bana getir, dedi.

-Hanım sazı getirdi. Ahmet Bey'e verdi.

-Merdivenden in merdivenin dibinde son basamakta bekle. Benim dediklerimi dinle, dedi.

-Ahmet Bey üç günlük ailesine İstanbul'a gitmesinin üzerine bakalım ne söyledi:

Aman kaşı karam bana ne diyon
 İstanbul'dan ferman geldi gidiyom
 Benim bir derdimi sen bin ediyon
 Var bir zaman hasretlik çekiptir
 Ale gözden kanlı yaşlar döküptür

Aman kaşı karam bana ağlama
 Keman atıp yollarımı bağlama
 Gidiyorlar beni yoldan eyleme
 Var bir zaman hasretlik çekiptir
 Ala gözden kanlı yaşlar döküptür

Gider oldum el başıma derildi
 Gitme diye boynuma sarıldı
 Bizim kısmet gurbet ele verildi
 Var bir zaman hasretlik çekiptir
 Ale gözden kanlı yaşlar döküptür

Ahmet Bey üç günlük hanımına bu besteyi söyledikten sonra içeri girip Kara Vezir'e buyurdu:

-Vezirim şimdi seninle İstanbul'a gidebilirim.

Bunlar kayıtları gördüler Ahmet Bey'le beraberler. Malumunuz uzatmayalım... Günlerin bir gününde İstanbul'a vasıl oldular. Ahmet Bey'i misafirhaneye aldılar. Kara Vezir Padişah'ın divanına varıp da Ahmet Bey'in geldiğini söyledi. Padişah Ahmet Bey'in geldiğini eşitince:

-Derhal idam, diye emir verdi.

Ölüm sehпасı kondu. Tellallar çağırıldı. Herkes Ahmet Bey'in idam edileceği sahaya toplandı. Ahmet Bey'in fermanı yazıldı, boynuna takıldı, kıyamet köyneği giydirildi. Ölüm sehпасına geldi. Padişah hazretleri de sandalyeye oturdu. Ahmet Bey ölüm sehпасına çıkınca Padişah:

-Sorun bu adamın benden bir isteği var mı, söyleyeceği var mı?

Ahmet Bey'e sordular. Ahmet Bey dedi ki:

-Söylen Padişah'a, bana bir cellat amanı versin.

Aynı zamanda Padişah buna cellat amanı verdi.

-Söyle oğlum.

-Padişahım serime iki beyit türkü geldi. Bunu size ben dilinen mi anlatayım yoksa tel ile mi anlatayım?

Padişah dedi ki:

-Oğlum anlat! İstersen telle istesen dille anlat, diye cevap verdi.

Padişah'ın bu lafı üzerine Ahmet Bey ölüm sehпасında eli kulağa koydu. Bahalım Padişah'a ne dedi:

Efendim sultanım köle olduğum
Benim şu halimi sor deyi geldim
Ya elime bir ferman ver bileyim
İşte kılıç boynum vur deyi geldim

İyi gün yaralı kötü gün dostu
Olur mu âdemin âdeme kasti
Senin oturduğun peygamber postu
Peygamber vekili pir deyi geldim

Öldür efendim de beyle olmayım
Görmediğim kara günü görmeyim
Bir yapı taşıyım yada vermeyim
Alır duvarına kor deyi geldim

Elbeyoğlu der ki tükenmez sözüm
Çok gurbetlik çektim geçkindir özüm
Sen bir padişahsın reddolmaz sözün
Elime bir ferman ver deyi geldim

Ahmet Bey'in bu deyişlerinin üzerine Padişah;

-Bu adamı zindana atın dedi.

Padişah'ın verdiği emir üzerine Ahmet Bey'i ölüm sehpasından alıp zindana attılar.. Ahmet Bey sorgusuz sualsiz on altı sene İstanbul'da padişahın zindanında on altı seneyi tamam etti. On altı sene Ahmet Bey'i hiç sorup sual eden olmadı. Fakat bu on altı sene zarfında herkes Ahmet Bey'den umudunu kesti. Sivas çevresinde Elbeyli'deki olan konağı yıkıldı, kuşlara binek oldu, servet gitti ve üç günlük Gündeşli Bey'inin kızı olan hanımı Zülfüburmalı ile ve bacısı Güldane yiyecek, giyecek bulamadılar; sersefil, perişan oldular. Köylerinin altında Karaçayır denilen yer vardı. O Karaçayır'ın içerisinde bir su çıkardı. Her gelip geçen bezirgân kervancılar orda konaklardı. Ahmet Bey hanımı ve bacısı el-âleme sezdirmemek için ellerine kalbur falan bir şeyler alıp yalandan çör-çöp toplamak bahanesiyle giderlerdi Karaçayır'a. Oradan gelip geçen bezirgânların çamaşırlarını yıkayıp bir ekmek parası kazanırlardı. Bunlar, bu duruma kadar düştüler.

On altı seneyi tekmiil ettikten sonra Padişah bir gün evrakları karıştırırken Ahmet Bey'in künyesi gözüne çaldı. Derhal veziri sesledi.

-Buyurun Padişah'ım.

-Vezirim şu adam çok yattı. Git şu adamı derhal çıkar, bana getir, dedi.

Kara vezir gitti. Ahmet Bey olmuş bir ihtiyar. Saç, sakal kemalini bulmuş. Padişah'ın emri üzerine, Ahmet Bey'i çıkarıp önce hamama götürdüler, güzelce yıkadılar. Berbere götürüp saç-sakalını tıraş ettirdiler. Terziden de üzerine bir kat elbise yaptırıldılar, Ondan sonra Padişah divanına getirdiler. Padişah, Ahmet Bey'e yükte yiğni kıymette ağır bir deve yükü hediyeler verdi.

-Oğlum Ahmet Bey siz bir haksızlığa uğradınız. Bu kadar zindanımızda kaldınız. Hakkınızı helal eyleyin. Bu kadar yatmıyacaktınız, yanlış oldu, dedi.

Ahmet Bey hakkını ister helal etsin isterse etmesin ne yapacak ki! Mecburen "Hakkım helal olsun." dedi. Ahmet Bey, Padişah'ın verdiği hediyeleri devenin üzerine attı. Bir deveyi yedeğine aldı. İstanbul'dan memleketine dönmek üzere Allah'a ısmarladığı çaktı. Sivas'a giderken Ankara üzeri değil de Adana üzeri gitti. Adana'ya vardığı zaman Adana Valisi Ahmet Bey'i yakaladı, zindana koydu. Malumunuz ya zamanın hükmüne göre Adana'dan İstanbul'a kısa bir zamanda gidip gelecek vesait yoktu. Ahmet Bey her ne kadar senelerce zindanda yattığını, bu kadar malı padişahın verdiğini Vali Bey'e söylediyse de Vali Bey bunu kabul etmedi, zindana koydurdu. Haber almak için de İstanbul'a elçi gönderdi. O zamanın vesaitsizliğine göre Adana'dan İstanbul'a Padişah'a elçi gidip geri gelene kadar aradan sene geçti. Ahmet Bey bir sene de Adana'da vali tarafından zindanda yatırıldı. Bir sene sonra Ahmet Bey'i serbest bırakılması için Padişah'tan ferman geldi. Vali Paşa fermanı aldıktan sonra Ahmet Bey'i serbest bıraktı ve Padişah'ın vermiş olduğu hediyeleri develeri geri teslim etti. Ahmet Bey, bunları beraberine aldı, tekrar memleketine dönmek üzere yol çıktı. Malumunuzca; şairler söyle dil ile günler geçer yıl ile. Ahmet Bey günlerin bir gününde Sivas toprağına vasıl oldu. Köylerinin altında kendisine ait olan Karaçayır'a geldi. Bu çayırın içersinde bir de su çıkardı. Devesinin yükünü indirdi, deveyi çayıra saldı. Yanında, beraberinde bulundurduğu yiyeceklerini aldı, çeşmenin başına oturdu. Yemek yemek üzereyken lokmasını daha götürmemiştir ki geriden iki kadının çıkıp geldiğini gördü. Ahmet Bey'e doğru yaklaşan kadınları Ahmet Bey tanıdı. Lokmayı ağzına götürmedi geri koydu. Kadınlar yanına geldiler. Her zamanki gibi halka karşı yabandan odun falan toplamak üzere ellerindeki kalburlar ile Ahmet Bey'in karşısına dikildiler.

-Kardeş! Biz fakiriz, kimsemiz yoktur. Eğer yıkanacak çamaşırın filan var ise ver yıkayalım da bize bir ekme parası ver, dediler.

Ahmet Bey bunlara hiç tanışlık vermedi. Dedi ki:

-Hanımlar! Siz mademki fakirsiniz, benim de yıkanacak çamaşırım yok.

Zamanın devrine göre çıkardı bunlara beş-on kuruş para verdi.

-Alın bu parayı gidin, dedi. Bunlar Ahmet Bey'i tanımadan parayı alıp döndü gittiler. Ahmet Bey o gün ahşama kadar vaktini çayırda, sağda, solda geçirdi. Akşam oldu. Herkes yerine yattıktan sonra devesini yükletti, yedeğine aldı. Doğrudan doğruya köye vardı. Devesini bir kenara sakladı. Kendi yıkık evlerinin bir tarafından içeri girdi. Gördü ki ailesi on dört, on beş yaşlarında çiğdem gibi bir delikanlıyla sarılmış yatıyor. Heyecanlanarak yanında taşıdığı bıçağını çıkardı, her ikisini de öldüreceği zaman hemen ayıktı, elini geri çekti. İleride de belirtmiştik ya. "Ben yanlış harekette bulunuyorum, ben giderken üç günlük evliydim. Bu delikanlı neyin nesi? Ben bunları öldürmem. Bunlar nasıl olsa beni tanımıyorlar. Sabahleyin gelir ben bunlara misafir olur, neticeyi öğrenirim. Ondan sonra bunların icabına bakarım." dedi.

Ahmet Bey, aynı zamanda onları uyarmadan evden ayrıldı. Devesini aldı köyden kenara çekildi gitti. Ve geceyi köyün kenarında geçirdi. Kuşluk vaktine kadar.

Kuşlukleyin devesini yedeğine aldı. Doğrudan doğru geldi çekildi, kendi evine misafir oldu. Ahmet Bey'i misafir ettiler.

Yalnız şurayı önceden açıklamadık. Ahmet Bey İstanbul'a giderken sazını duvara asmıştı. Ahmet Bey gittikten sonra Ahmet Bey'in amcasının oğlu Ömer Bey, Ahmet Bey'in hanımına dedi ki:

- Ahmet Bey bu sazı duvara astı. O gelmeden bu sazı bu duvardan kim indirirse onun soyunu sülâlesini yeryüzünde bırakmam. Sana da tenbih ediyorum, ona göre, dedi.

Ahmet Bey gitti gideli on yedi senedir saz da duvarda asılı idi. Ahmet Bey hanesine misafir olduktan sonra o çocukla o kadın Ahmet Bey'e hizmet etmeye başladılar. Ahmet Bey bir ara hanımından sordu.

-Hanım! Bu çocuk neyiniz olur, bu delikanlı?..

diye sordu. Hanım cevap verdi:

-Oğlumdur.

-Peki, bu çocuğun babası yok mu?

-Yok.

-Neden.

-Ben üç günlük evliyken bu çocuğun babasını ihbar ettiler, İstanbul padişahına. Padişah âl ile götürdü. Zindana mı attı, hapis mi etti? Sene on yedi tamam, çocuğun babası dönmedi, dedi.

O zamanlar Ahmet Bey o çocuğun kendi oğlu olduğuna kanaat getirdi. Sağa sola baharken kendi eliyle duvara astığı saz gözüne ilişti.

-Peki, bu saz nedir? Bu sazı kim çalar?

Hanım cevap verdi, misafire: "O sazı kocam çalardı."

-Peki, bazen ben de tek tük çalarım, ara sıra. Müsaade edersen sazı indir de iki de ben tıngır mungır çalıyım.

-Yok, olamaz.

-Neden?

-Siz bilemezsiniz, benim bir kaynım var ismine Ömer derler. Kocamın büyüğü. Kocam gittiği günden itibaren bana şöyle söyledi: "Gelinim bu sazı Ahmet Bey astı. Ahmet Bey gelmeden bu sazı bu duvardan kim indirirse kökünü keserim, boynunu uçururum." Kılıcı kına koymuyor. "Bu saz kardeşim gelene kadar bu duvarda kalacak." dedi. Misafire sazı indirmek bir şey değil. Sazın tıngırtısını kaynım duyarsa şuna itimat et, seni de öldürür beni de öldürür.

-Ömer herhalde misafirperverdir. Herhalde, bir şey demez. Misafir olduğum için belki de hatırıma gelmez. Siz bana sazı müsaade edin de ben şu saza bir bakıyım, dedi.

Hanım bunu katiyen kabul etmedi. Sebebi kayını Ömer Bey'den korkuyordu. Ömer Bey kılıca el attıktan sonra kelleler uçmadan kılıcı kınına koymayan bir tipteydi. Hakikatte öyleydi. Ahmet Bey baktı ki hanım kaynının korkusundan sazı indiremeyecek. Kendisi kalktı.

-Ben alıyım sazı da senin kaynın beni öldürsün, dedi.

Hanım ne kadar çalıştı, çabaladıysa da Ahmet Bey bunu dinlemedi. Kalktı sazı duvardan indirdi. On yedi senedir duvarda duran saz pislenmiş, paslanmış. Sazı sildi, temizledi. Tellerini güzelce bağladı, yeniledi.

-Hanım kocanız çalar, çağırır. Ben de benzer söylerim. İsterseniz şurada iki beyit de size söyleyim, dedi.

Hanım her ne kadar razı olmadıysa da Ahmet Bey'in yegâne gayesi kendini bunlara tanıtmaktı. Ahmet Bey aldı sazı destine, koydu dertli sinesinin üstüne, bakalım hanıma ne söyledi.

Aldı bahalım Ahmet Bey:

Şu sıralı evler yaylaya bahar
Bir od düştü ciğerim köz gibi yanar
Sılada sevdiğim eskisin sanar
Korkusu kalmamış bu el turnanın

Çadırlar kurardım ben de obalı
Güzeller gelirdi altın zibalı
İsmi sorarsan Zülfüburmalı
Korkusu kalmamış bu el turnanın

Güvel turnam gökyüzünde dönüyor
Pervaz vurup ha evine iniyor
Beyoğlunu İstanbul'da biliyor
Korkusu kalmamış bu el turnanın

deyip bitirdi. Sazını tıngirtisini duyan Ömer Bey hemen öbür taraftan kılıcı çekti. Zülfüburmalı bunun kocası Ahmet Bey olduğunu anladı. Ömer bey'i içeri tıkmamak için koştuyorsa da yetişemedi, Ömer Bey içeri girdi. Evin hayatında karşılaştılar. Kaynını bunu yakaladı. Yakalar yakalamaz kılıcını kaldırdı.

-Çabuk söyle! Bu sazı indiren kim?

-Aman Ömer Bey! Elini kendine çek, yanlış bir iş yapmayasın. Sazı indiren Ahmet Bey'dir. Ahmet Bey geldi, dedi.

Gelininden bu cevabı alan Ömer Bey, Ahmet Bey'in geldiğini duyunca derhal heyecanından baygınlık geçirdi, olduğu yere düştü. Bayıldı, akli başından gitti. Bu temaşaya Ahmet Bey geldi. Hanımıyla beraber Ömer Bey'i içeri aldılar. Onu ayıktırmaya çalıştılar, sonunda ayıktırdılar. Sarım-gürüm her hasretlik dindi. Gözyaşları döküldü.

Her iş yolunu aldıktan sonra Ahmet Bey, tekrar Padişah'ın verdiği hediyeler ile evini, her bir eksiğini, gediğini tamam etti. Tek bir eksiği kalmadı. Eskisi gibi yine elliğin başına geçti.

Malum ya, Ahmet Bey on yedi sene zindanda kaldı. Bunun sıkıntısını çekecek. Günlerin birinde Cenabı Hakk'ın hikmeti, Allah'tan bütün vücudunun her yerinde çok derin yaralar çıktı, onulmaz bir yaraya giriftar oldu. Yaralar kokmaya başladı, kimse yanına kokudan yaklaşamaz oldu. Kendisi de canından aciz kaldı. Günün birinde

hanımından su istedi. Hanım suyu getirdi Ahmet Bey'e uzattığı zaman Ahmet Bey suyu almak için biraz uzanınca yorganın açığından hafif rüzgâr çıktı, koku yayıldı.

Zülübüburmalı kokuya dayanamadı, suratını bu yana çevirdi. Kolunu da Ahmet Bey'e uzattı.

-Suyunuzu alın" dedi.

Bunu gören Ahmet Bey içinden; "Eyvah! hanım bizden yüz dönderdi." Dedi.

-Hanım ben artık o suyu içemeyeceğim. Suyu oraya koy. Beni biraz yukarı doğrult, arkama da bir-iki yastık koy, dedi.

Hanım bunu doğrulttu. Ardına da bir iki yastık koydu.

-Hanım otur şuraya, dedi.

Hanım yanına oturdu. Ahmet Bey hanımın yüzü o yana döndürüp, suyu su bardağıyla uzatmasına kederlenerek aldı bahalım Ahmet Bey Hanımına ne dedi:

Sene devr eyledi hicrana tenden
Usandım vazgeçtim bu tatlı candan
Yüzünü çevirdin gül yüzlüm benden
Gül yüzlüm ellere kaldı ağlarım
Yâ Rabbi sen bilin derde ağlarım

Bende vücut yoktur cana gelmiyor
Çok doktorlar gezdim derman bulmuyor
Yakın ahbaplardan gelen olmuyor
Gül yüzlüm ellere kaldı ağlarım
Yâ Rabbi sen bilin derde ağlarım

Bunu dinleyen hanımı elini Ahmet Bey'in ağzına kapatıp;

-Ahmet Bey yeter. Artık bende tahammül kalmadı. Her zaman sen söyledin. Sen de bir beni dinle dedi, elini kulağına attı.

Nicedir böyle sen yalvarıp durdun
Ezelden ebede durana yalvar
Ağız-dilsiz yerde yatan kör kurdun
Yeşil yaprak gıda verene yalvar

Yedi cehennemi sekiz aynayı
Aynanın üstüne kurdu dünyayı
Kara herk içinde bir karıncayı
Karanlık gecede görene yalvar

Yedi cehennemi sekiz cenneti
Amentü'ye bağla sen itikati
Dünyada cemalin gören yok zati
Dünyada cemalin görene yalvar

Hanım beyiti tamam ettikten sonra sırtı Hulus-i Cenab'a doğru olan hanımın beyitlerinin üzerine aynı dakikasında Ahmet Bey'in vücudundaki yaralar yılan kavadan çıkar gibi sıyrıldı, çıktı. Anadan doğmuşa döndü. Hiç bir yarası, parası kalmadı. Ahmet Bey ayağa kalktıktan sonra elliğini topladı ve kendisine bu fesatlığı yapan amcasının oğlu Ömer'i çağdırttı. Ömer'i öldürtmek istedi fakat aşiretin ileri gelenleri buna mani oldular.

-Ahmet Bey kötüyle kötü olunmaz. Sen onun kötülüğüne kanma. Sen aslı- asaletin belli bir insansın. Azat et, dediler.

Bunun üzerine Ahmet Bey amcasının oğlunu divanından kovdu.

-Defol! Gözüme gözükmeye, dedi.

Aynı zamanda elliğin başına geçti. Yine beyliğini yaptı. Elbeyliği, Elbeyli yapan işte bu Ahmet Bey'dir.

.....

Derleyen: Kadir Pürlü
Derlemenin yapıldığı yer: Sivas-Şarkışla- Yapracık köyü
Anlatan: Ümmet Avşar
Derleme tarihi: 26.04.1980.
Tahsili: İlkokul

X X X